

طبس نامه

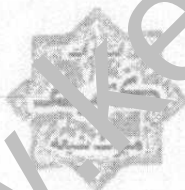
میراث مکتوب مردم طبس

فهرست نسخه‌های خطی که نویسندگان یا کاتبان آنها طبسی بوده است

تحقیق و تألیف

محمد باقری

سرشناسه	: باقری، محمد، ۱۳۶۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: طبس‌نامه؛ میراث مکتوب مردم طبس : فهرست نسخ خطی که نویسنده یا کاتب آن‌ها طبسی بوده است / تحقیق و تالیف محمد باقری.
مشخصات نشر	: مشهد: کتیبه میراث شیعه، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۶۱۰ ص: مصور.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۷۳۸-۴-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
عنوان دیگر	: فهرست نسخ خطی که نویسنده یا کاتب آن‌ها طبسی بوده است.
موضوع	: نسخه‌های خطی -- ایران -- طبس -- فهرست‌ها
موضوع	: Manuscripts -- Iran -- Tabas -- Catalogs
موضوع	: نویسندگان ایرانی -- طبس -- نسخه‌های خطی
موضوع	: Authors, Iranian -- Manuscripts -- Tabas
موضوع	: نویسندگان ایرانی -- طبس -- سرگذشت‌نامه و کتابشناسی
موضوع	: Authors, Iranian -- Manuscripts -- Bio-bibliography
رده بندی کنگره	: ۶۲۲۰ - ۹۰۰ - ۲۹۰ / الف
رده بندی دیویی	: ۳۱۰
شماره کتابشناسی ملی	: ۰۰۱۷۶۵

طبس‌نامه؛ میراث مکتوب مردم طبس

تحقیق و تالیف: محمد باقری

ناشر: کتیبه میراث شیعه

چاپ اول: ۱۳۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۹۵۰۰۰ تومان

تلفن: ۰۹۱۵۸۹۸۶۷۹۷

کلیه حقوق برای انتشارات کتیبه میراث شیعه محفوظ است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۳	مقدمه
۱۷	فصل یک: نویسندگان
۱۹	ابراهیم بن علی بن مبرور بن ریح و نافع طبسی
۲۰	ابوالحسن طبسی
۲۱	ابوالحسن بن یحیی طبیب طبسی
۲۲	ابوعلی محمد مشهور به عبدالکریم بن عمادها ای شایبی طبسی کریتی
۲۷	احمد بن محمد سکاکی طبسی
۳۸	جلال خادم طبسی
۳۹	حاجی حمزه بن علی طبسی
۴۰	حبیب الله بن نورالدین محمد بن حبیب الله طبسی تولی
۴۹	حسن بن علی طبسی
۵۰	حسن بن عمر طبسی
۵۵	حسین حسینی طبسی
۵۷	حیدر بن حسینعلی طبسی
۵۹	حیدرعلی بن نعمت الله طبسی
۷۱	درویش محمد بن علی شاه طبسی
۷۹	زین الدین بن محمد طبسی

- شمس طبسی، شمس الدین محمد بن عبدالکریم ۸۰
- شهاب طبسی ۸۹
- صدر جهان، حسین بن روح الله حسینی طبسی دکنی ۹۰
- صرفی طبسی ۱۰۱
- طبسی سبزواری رودسرای، محمدحسن بن محمدتقی ۱۰۱
- عباس ایقاء طبسی ۱۰۲
- عبدالعلی بن رضا طبسی ۱۰۳
- علیتقی بن محمدکاظم طبسی حائری ۱۰۴
- قنبر، ملاعلی کریم طبسی ۱۰۵
- گازرگاهی، امیر که الالان حسن بن شهابالدین طبسی ۱۰۶
- محمد طبسی ۱۱۸
- محمدابراهیم بن محمدعلی طبسی ۱۲۴
- محمد بن احمد بن جعفر طبسی ۱۳۰
- محمد بن محمود بن علی طبسی ۱۳۱
- محمدباقر بن محمدشفیع ۱۴۱
- محمدتقی بن علی نقی طبسی ۱۴۳
- محمدرفیع بن عبدالواحد طبسی خراسانی ۱۴۷
- محمدشاه بن حسن شاه ۱۵۶
- محمدعلی طبسی خراسانی ۱۵۷
- محمدعلی بن محمدابراهیم طبسی ۱۶۳
- محمدعلی بن محمدحسین عارفچه طبسی خراسانی ۱۶۳
- محمدقاسم طبسی ۱۶۴
- محمود بن غلامعلی طبسی ۱۶۵
- محمدمومن بن موسی طبسی گیلکی ۱۸۱
- مشکان طبسی، سیدحسن ۱۸۲
- معین بن حسن بن محمد قاضی تونی طبسی ۱۹۳

۱۹۸	میرزا محمد علی منشی باشی طبسی
۲۰۰	نور علی شاه، محمد علی بن عبدالحسین طبسی
۳۲۷	وقاری طبسی یزدی، محمد امین بن عبدالفتاح
۳۳۵	هروی طبسی، ابونصر قاسم بن یوسف
۳۴۳	فصل دو: کاتبان
۳۴۵	ابراهیم بن زین الدین طبسی غرایلی
۳۴۶	ابراهیم بن سلطان علی طبسی
۳۴۷	ابراهیم بن عبد الله طبسی
۳۴۸	ابوالحسن بن محمد قاسم طبسی
۳۵۲	ابوتراب بن حسن طبسی
۳۵۴	احمد طبسی خراسانی
۳۵۵	احمد بن علی بن حسین طبسی
۳۶۱	اسماعیل بن محمد رفیع دیهوکی طبسی گیلکی
۳۶۵	امیر بن علی بن حاجی حسن طبسی
۳۶۸	امین الدین حسن بن علی بن محمد بن علی طبسی
۳۶۹	الغ بن عبدالفتاح طبسی گیلکی
۳۶۹	باقر بن سلطان محمود طبسی
۳۷۰	تقی بن علی طبسی گیلکی
۳۷۱	جعفر بن محمد طبسی
۳۷۱	جلال بن حاجی جمال طبسی
۳۷۲	حاتم بن لهرایک طبسی
۳۷۳	حسن طبسی خراسانی
۳۷۳	حسن بن عبدالله فهانجی طبسی
۳۷۵	حسن بن علی استرآبادی حسینی
۳۷۶	حسن بن محمد حسین مارنجان طبسی
۳۷۹	حسن بن میرزایک طبسی خراسانی

- ۳۷۹ حسین بن عبدالله طبسی
- ۳۸۰ حسین بن محمد بن حاج میر علی طبسی
- ۳۸۱ حسینی طبسی گیلکی، سید علی
- ۳۸۲ حسینی طبسی، محمد بن محمد هادی
- ۳۸۳ حسینی طبسی، محمد تقی بن محمد
- ۳۸۴ حسینی طبسی، محمد حسن
- ۳۸۵ حسینی طایفی، محمد حسین بن حاتم
- ۳۸۶ حسینی طایفی، محمد عزیز بن محمد محسن
- ۳۸۷ حسینی طایفی، اسماعیل بن ابراهیم و محمد بن محمد کاظم طبسی
- ۳۸۸ حیدر طبسی
- ۳۸۹ حیدر بن حاجی حسین طبسی
- ۳۹۰ رفیع الدین محمد بن میر محمد صلیح بن حسین طبسی
- ۳۹۱ شرف الدین خراسانی
- ۳۹۴ شفیع طبسی
- ۳۹۴ شیر حیدر بن معز الدین طبسی گیلکی
- ۳۹۵ صالح بن حاجی محمد علی طبسی
- ۳۹۶ عبد الباقي بن حسن طبسی
- ۳۹۷ عبد العزیز بن محمد طبسی ناظری
- ۳۹۸ عبد العلی بن محمد امین طبسی
- ۴۰۱ عبد الکریم بن محمد حسینی طبسی گیلکی
- ۴۰۶ عبد الغفور طبسی
- ۴۰۶ عبد الغنی بن اسماعیل طبسی
- ۴۰۶ عبدالله طبسی
- ۴۰۷ عبدالله بن عبد الغفار طبسی
- ۴۰۸ عبدالله بن محمد بن شریف بن بهاء الدین طبسی
- ۴۰۹ عبد الوحید بن ابو علی طبسی

٤١٠		عمادالدین طبسی
٤١١		علی طبسی
٤١٢		علی طبسی گیلکی
٤١٣		علی طبسی نجفی
٤١٥		علی بن شاه محمد طبسی
٤١٦		علی بن شمس الدین علی طبسی
٤١٦		علی بن شیخ عمر بن علی بن شیخ محمد نجار طبسی
٤١٧		علی بن عبدالفتاح بن محمد قاری طبسی گیلکی
٤١٩		علی بن عبدالکریم طبسی
٤٢٧		علی بن محمد طبسی
٤٢٧		علی بن محمد کریتی طبسی
٤٢٨		علی بن ملاعبدالله طبسی
٤٣٢		علی بن محمود بن رفیع الدین فهانجی طبسی
٤٣٣		علی شیر بن علی طبسی
٤٣٤		علی نقی طبسی حائری
٤٣٤		غلامحسین طبسی
٤٣٥		فخرالدین بن شاه قاسم طبسی
٤٣٥		فخرالدین بن علی طبسی
٤٣٦		قاسم طبسی
٤٣٧		قاسم بن حاجی محمد طبسی
٤٣٧		قنبرعلی بن شمس الدین علی طبسی
٤٤٠		کمال الدین عبدالعالی بن محمد رضا طبسی
٤٤١		محمد طبسی
٤٤٣		محمد بن ابوالمکارم طبسی
٤٤٤		محمد بن حاجی علی طبسی
٤٤٤		محمد بن حسن بن اسماعیل طبسی

- ۴۴۷ محمد بن حسین بن محمد کاظم طبسی گیلکی
- ۴۴۸ محمد بن عبدالحی بن علی بن عبدالحی بن عطاءالله کورسرخی حسینی استرآبادی طبسی
- ۴۵۳ محمد بن عبدالله طبسی
- ۴۵۴ محمد بن علی اکبر طبسی گیلکی
- ۴۵۴ محمد بن عمر بن عبدالله بن حمید طبسی
- ۴۵۵ محمد بن محمد حسین طبسی
- ۴۵۷ محمد بن محمد رضا غیاث طبسی
- ۴۵۸ محمد بن محمد علی طبسی خراسانی
- ۴۵۹ محمد بن محمد محمد بن طبرستان
- ۴۶۰ محمد بن محمود بن علی طبسی
- ۴۶۸ محمد بن نعمت طبسی تبارکی
- ۴۹۰ محمد ابراهیم بن محمد علی طبسی سراسانی
- ۴۹۵ محمد اسماعیل بن محمد علی طبسی
- ۴۹۷ محمد اشرف طبسی
- ۴۹۹ محمد امیر بن علی طبسی
- ۵۰۰ محمد امین بن سلطان محمود
- ۵۰۱ محمد باقر بن محمد اسماعیل طبسی گیلکی
- ۵۰۳ محمد باقر بن محمود
- ۵۰۳ محمد تقی طبسی
- ۵۰۴ محمد تقی بن حیدر علی طبسی
- ۵۰۵ محمد تقی بن سلطان احمد طبسی گیلکی
- ۵۰۶ محمد تقی بن محمد علی طبسی گیلکی
- ۵۰۶ محمد تقی بن نعمت الله طبسی
- ۵۰۸ محمد جعفر بن محمد طبسی
- ۵۱۲ محمد جعفر بن محمد علی طبسی گیلکی
- ۵۱۶ محمد حسن بن محمد علی طبسی

- ۵۱۹ محمد حسن حسینی طبسی
- ۵۲۰ محمد حسین بن حسن، حافظ طبسی
- ۵۲۳ محمد حسین بن قاسم طبسی
- ۵۲۵ محمد حسین بن محمد طبسی
- ۵۲۶ محمد حسین بن محمد علی طبسی خراسانی
- ۵۲۷ محمد رفیع بن شاه قاسم طبسی فہالنجدی
- ۵۲۸ محمد رفیع بن عبدالواحد طبسی
- ۵۲۸ محمد رفی بن، محمد شفیع طبسی گیلکی
- ۵۳۱ محمد زمان بن عصری طبسی
- ۵۳۱ محمد سمیع بن محمد جعفر طبسی گیلکی
- ۵۳۳ محمد شاه بن محمد بن محمد شاه طبسی
- ۵۳۳ محمد شرف بن حاج محمد عصری طبسی
- ۵۳۵ محمد شفیع بن محمد شریف طبسی گیل
- ۵۳۶ محمد شفیع بن محمد مومن بن حسنعلی طبسی
- ۵۴۰ محمد صالح بن حاجی ملک بن حاجی محمد علی طبسی گیلکی
- ۵۴۱ محمد عرب بن محمد امین طبسی گیلکی
- ۵۴۳ محمد علی حسینی حائری طبسی
- ۵۴۷ محمد علی طبسی
- ۵۵۲ محمد علی بن حسنعلی طبسی
- ۵۵۳ محمد علی بن خواجہ میرزا بیک طبسی
- ۵۵۳ محمد علی بن سلطان احمد طبسی گیلکی
- ۵۵۵ محمد علی بن سید محمد حسینی رقی طبسی
- ۵۵۶ محمد علی بن عبداللہ طبسی متوفی قرن ۱۲ ق
- ۵۵۸ محمد علی بن عبداللہ طبسی متوفی قرن ۱۳ ق
- ۵۶۰ محمد علی بن محمد حسن طبسی
- ۵۶۱ محمد علی بن محمد رضا طبسی

۵۶۲		محمد علی بن ندری طبسی
۵۶۵		محمد مسیح بن ملا محمد علی طبسی
۵۶۶		محمد مهدی بن میر قاسم طبسی
۵۶۶		محمد مؤمن بن حسن علی طبسی
۵۶۹		محمد مؤمن بن موسی طبسی
۵۷۱		محمد نظام بن عبدالحسین طبسی
۵۷۲		محمد هادی بن قنیر علی طبسی
۵۷۴		محمود طوسی
۵۷۴		محمود بن حسین طبسی
۵۷۵		محمود بن علی طبسی
۵۹۵		محمود بن غلام علی طبسی
۵۹۹		محمود بن مقیم طبسی
۶۰۰		محمود واعظ پسر محمد رضا طبسی
۶۰۱		مظفر بن حیدر طبسی
۶۰۲		ملک بن عبد القی طبسی
۶۰۳		ملک حسین بن محمد طبسی
۶۰۸		هادی بن محمد علی طبسی
۶۰۸		نجف علی طبسی
۶۰۹		نجم الدین علی بن حسن طبسی
۶۰۹		یوسف بن عبدالله طبسی
۶۱۰		یوسف بن محمود طبسی

مقدمه

طبس سهم بررگی در شکوفایی تمدن اسلام و ایران داشته و دانشمندان بسیاری را به جامعه علمی تقدیم کرده است. اما متأسفانه تاکنون کتابی درباره مشاهیر طبس نوشته نشده بود که در کتاب حاضر این نقیصه برطرف شده است. در این کتاب برای نخستین بار نام مشاهیر علم و ادب طبسی در کنار هم ذکر شده و با این جهت نخستین کتابی است که در این زمینه تألیف شده و در این حجم از مشاهیر طبس سخن گفته است. از جهتی هم می‌توان کتاب حاضر را معرفی مشاهیر طبس و آثار آنها دانست.

کتاب حاضر در فهرست‌نویسی نیز نخستین کتابی است که در این زمینه تألیف شده چرا که کتاب‌های فهرست‌نویسی که تاکنون تألیف شدند نسخ خطی کتابخانه‌ای خاص را در یک یا چند کتاب فهرست می‌کردند اما در کتاب حاضر برای نخستین بار فهرست نویسندگان و کاتبان نسخ خطی بر اساس شهر تدوین شده است.

کتاب حاضر در دو فصل تنظیم شده است. در فصل اول نویسندگان و در فصل دوم کاتبان نسخ خطی آمده است. اطلاعات نسخه بر این اساس آمده است: نام نویسنده یا کاتب، نسخه خطی، نام کتاب، موضوع و زبان، اطلاعات نسخه شناسی، اطلاعات کتابشناسی، محل نگهداری نسخه خطی و تصویر صفحه اول و آخر نسخه خطی.

قصد نگارنده این بود که تصاویر صفحات آغاز و انجام تمام نسخ خطی یادشده کنار یکدیگر بیاید. بر همین اساس نیز با کتابخانه‌ها وارد گفتگو شد. بعضی از کتابخانه‌ها همکاری بسیار خوبی داشتند اما متأسفانه بعضی از کتابخانه‌ها همکاری لازم را نداشتند و شرایط بسیار سختی

برای تهیه تصاویر صفحه اول و آخر نسخ خطی می گذاشتند و یا اینکه همکاری لازم را نداشتند که در نهایت موجب شد بعضی از نسخ خطی بدون تصاویر در کتاب بیایند.

به نظر نگارنده همان طور که امروزه کتاب‌ها در سامانه‌های گوناگون کتابخانه ملی ثبت می‌شوند ضرورت تأسیس سازمان نسخ خطی ایران بیش از پیش احساس می‌شود. ضروری است سازمانی بسان کتابخانه ملی تأسیس شود که در آن نسخ خطی نگهداری شوند و نیز کتابخانه‌هایی که بخش نسخ خطی دارند موظف باشند و تصویر تمام نسخ خطی خود را در اختیار این سازمان قرار دهند. دشواری ارتباط گرفتن با بخش نسخ خطی کتابخانه‌های گوناگون کشور به اضافه قوانین خاص حاکم بر یک یا از این کتابخانه‌ها به اضافه ناراضی بودن بسیاری از پژوهشگران از تعامل با این کتابخانه‌ها بیش از پیش ضرورت تأسیس این سازمان را هویدا می‌سازد.

از جمله دیگر پژوهش‌هایی که در همین زمینه می‌توان انجام داد معرفی کتب چاپ سربی و سنگی که نویسنده آن‌ها طبیبی بوده است می‌باشد. با توجه به اینکه محدوده پژوهش در کتاب حاضر معرفی نسخ خطی بوده تنها به معرفی نسخ خطی پرداخته شده و پژوهش درباره کتب چاپ سربی و سنگی خارج از حوزه پژوهش حاضر بوده است.

اطلاعات کتاب حاضر همگی از کتب فهرست‌نویسی کتابخانه‌های گوناگون استخراج شده است. ذکر این نکته ضروری است که نسخ خطی بسیاری وجود دارند که نویسنده یا کاتب آن‌ها طبیبی بوده اما تاکنون در اختیار کتابخانه‌ای قرار نگرفته و فهرست‌نویسی نشده‌اند. بر همین اساس در چاپ‌های بعدی افزون بر تجدید چاپ، ویراست جدیدی از کتاب ارائه خواهد شد و نسخ خطی جدیدی که در منابع جدید فهرست‌نویسی آمده باشند در کتاب حاضر نیز خواهند آمد. در ادامه به چند نکته مهم اشاره می‌شود:

- نام نویسنده یا کاتب بزرگ شده و در فهرست مطالب نیز آمده است و در متن کتاب تنها یک بار در آغاز آثار وی آمده است.

- اولین بار که یک کتاب معرفی شده موضوع و زبان آن نیز ذکر شده و در نسخه بدل‌های آن، موضوع و زبان تکرار نشده است. دلیل آن هم این است که موضوع و زبان یک اثر با دیگر نسخ بدل‌های همان اثر یکسان است.

- منظور از تاریخ کتابت در بخش اطلاعات نسخه شناسی نسخه همان تاریخ پایان کتابت است.
- تصاویر نسخ در کنار یکدیگر آمدند. تصویر سمت راست صفحه اول نسخه و تصویر سمت چپ صفحه آخر آن نسخه خطی است. اما تعداد محدودی از تصاویر نسخ خطی که در کتاب آمده تصویر صفحه اول و آخر نسخه نیست. نگارنده از کتابخانه‌ها تصاویر صفحات اول و آخر نسخه خطی را درخواست نمود اما بعضی از کتابخانه‌ها صفحاتی از نسخه را فرستادند.
- تعدادی از نسخ خطی در بخش نویسندگان، خود نویسنده، کاتب آن نسخه نیز بوده است که این نسخ در بخش کتابان دوباره تکرار نشده است.
- امیدوارم خوانندگان محترم، شلختگی اطلاعات نسخه شناسی را بر نگارنده ببخشند.
- در پایان بار دیگر بدای اساکرم که بار دیگر بر بنده منت نهاد تا گامی کوچک درباره تاریخ باشکوه وطن نیاکانم، بسریین در یتیم کویر، بردارم. کتاب حاضر را بسان کتاب‌های پیشین به پدر و مادرم تقدیم می‌کنم و الحمد للہ اولاً و آخراً.

محمد باقری

مشهد مقدس

۱۹ بهمن ۱۳۹۷

هم‌زمان با اردو روز بیست و هشت سالگی ام